

1. [redacted], ת"ז [redacted]

2. [redacted], ת"ז [redacted]

3. עמותת "גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע"

על ידי ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי ואח'

עמותת "גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע"

רחוב הרכבת 42 תל אביב

טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

העותרות

נ ג ד

1. שר הבטחון

2. מתאם פעולות הממשלה בשטחים

3. מינהלת התיאום והקישור (עזה)

על ידי פרקליטות מחוז ירושלים - אזרחי,

מח"ל 7, ירושלים 9149301

ת"ד 49333

טלפון: 073-3920000; פקס: 02-6468053

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 12.02.2019, מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מקדמית לעתירה מטעמם כדלקמן.

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרת 1 (להלן: "העותרת") - הרשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושבת אזור יהודה והשומרון (להלן: "האזור"), ואשר לפי הנטען בעתירה מתגוררת כיום ברצועת עזה – ובתה הקטינה (להלן: "העותרת 2") - "לצאת לגדה המערבית לביקור אימה החולה של העותרת ו" [ההדגשות במקור- מ.ב.].

3. בפתח הדברים יצוין, כי ביום 20.11.18, נמסר לעותרת 3 כי באפשרותה של העותרת- שכאמור לעיל, רשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושבת האזור - להגיש בקשה לחזור לאזור באופן חד כיווני ולחלופין, ככל שבכוונתן להשתקע ברצועת עזה, עליהן להסדיר את מעמדה ולפנות בבקשה להשתקעות ברצועת עזה, בהתאם לאמור ב"נוהל השתקעות תושב אי"ש ברצועת עזה (רצ"ע)" (להלן: נוהל השתקעות או הנוהל).

במצב דברים זה ולאחר שתוגש ותבחן בקשתן להשתקעות ברצועה ניתן יהיה לבחון את בקשת העותרות לביקור באזור, בהתאם לקריטריונים החלים על תושבי רצועת עזה.

4. עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות לגופה בהיעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטת המשיבים לפיה על העותרות לפעול בהתאם למעמדן כתושבות האזור ולחלופין לבקש לשנות מעמדן ולהגיש בקשה להשתקעות ברצועת עזה.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

5. העותרת רשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושבת האזור ובפרט כתושבת טול כרם. לפי הנטען בעתירה העותרת מתגוררת ברצועת עזה מאז שנת 2003. בתה, העותרת 2, רשומה כתושבת רצועת עזה.

6. לפי המערכת הממוחשבת שבידי המשיבים, העותרת נכנסה בעבר לשטחי האזור, כשלוש פעמים, בין השנים 2013-2015.

7. ביום 16.8.18 התקבלה לראשונה במשרדי המשיבים בקשה מהוועדה האזרחית הפלסטינית לכניסת העותרות לישראל לצורך ביקור אימה החולה של העותרת בשטחי האזור. לבקשה צורף מסמך רפואי אחד אשר מתאר את מצבה הרפואי של אם העותרת ואשר אין בו כדי להעיד על אשפוז ממושך או על סכנה לחייה של אם העותרת 1. פניה נוספת, בצירוף אותו מסמך רפואי, התקבלה ביום 19.8.18.

8. נבהיר, כי בקשת העותרת הוגשה בהתאם למסמך "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל" מיום 19 באוגוסט 2018 (להלן: **מסמך סטטוס הרשאות**), החל על תושבי עזה, במסגרתו נקבע, ביחס להרשאות האוכלוסייה הפלסטינית ברצועת עזה כי מתאפשרת "כניסת תושבי רצ"ע לישראל (אף לצורך מעבר לאי"ש או לחו"ל) לצורך ביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה החולה במחלה קשה אשר יש בה חשש לחיי החולה או כזו המצריכה אשפוז ממושך" (סעיף 3.א.10 לפרק החל על תושבי רצועת עזה במסמך). כמו כן, מתאפשרת כניסתם של ילדיו הקטינים (עד גיל 15) של תושב הרצועה שהותרה כניסתו לישראל לצורך ביקור קרוב משפחה חולה כאמור (סעיף 2.א.12 לאותו פרק).

צילום החלק הרלוונטי ממסמך סטטוס הרשאות מצורף ומסומן מש/1.

צילום נוהל הנפקת היתר שהייה באי"ש לתושבי עזה מצורף ומסומן מש/2.

9. בהתאם לנהלים בעניין, בקשותיהם של תושבי עזה לצאת לביקור קרוב חולה מוגשות על-ידי הוועדה האזרחית הפלסטינית, ותשובות לבקשות מועברות לנציג הוועדה האזרחית הפלסטינית. יודגש, כי **כאשר בקשות אלה מוגשות על ידי מי ששיבתם ברצועת עזה**

מוסדרת, שהייתם בישראל ובשטחי האזור מטבע הדברים מוגבלת בזמן, בסיומו נדרשים התושבים לחזור לרצועת עזה, מתוקף תושבותם ברצועה. משכך, יובהר, כי לא מונפק היתר יציאה לרצועת עזה אגב אישורן של בקשות לביקור חולה.

10. העותרת, אשר כאמור לעיל רשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושבת האזור, אולם, כנטען בעתירה, מתגוררת בפועל ברצועת עזה, הגישה את בקשתה לביקור חולה דרך הוועדה האזרחית, בהתאם לנוהל המסדיר את יציאתם של תושבי רצועת עזה לביקור חולים.

11. לפי התיעוד שבמערכת הממוחשבת שבידי המשיבים, ביום 26.8.18 נמסר בעל פה לוועדה האזרחית כי בקשתה של העותרת להיכנס לשטחי האזור סורבה מאחר שהיא אינה תושבת רצועת עזה, אלא תושבת האזור, ובקשתה של העותרת 2 סורבה מאחר שההיתר דורש הליווי סורב.

12. לפיכך, נמסר על ידי המשיבים כי באפשרות העותרת להגיש בקשה לחזור לאזור באופן חד כיווני ולחלופין, ככל שבכוונתה להשתקע ברצועת עזה, עליה להסדיר את מעמדה ולפנות בבקשה להשתקעות ברצועת עזה, בהתאם לאמור ב"נוהל השתקעות תושב אי"ש ברצועת עזה (רצ"ע)" (להלן: **נוהל ההשתקעות או הנוהל**). במצב דברים זה ולאחר שתוגש ותבחן בקשתה להשתקעות ברצועה ניתן יהיה לבחון את בקשת העותרת לביקור באזור, בהתאם לקריטריונים החלים על תושבי רצועת עזה.

13. ביום 14.10.18 התקבלה פניית העותרת 3 בעניין העותרת, למוקד פניות הציבור של מת"ק עזה לבירור סטאטוס בקשת העותרות. ביום 20.11.18 נמסר לעותרת 3 מענה דומה למענה שצויין לעיל.

14. יצויין, כי ביום 1.11.18 התקבלה במשרדי המשיבים בקשה נוספת מטעם הוועדה האזרחית, בעניינה של העותרת בצירוף אותו מסמך רפואי שצורף לבקשה הראשונה בשינוי התאריך הרשום על גבי המסמך בלבד. על פי רישומי המשיבים פניה זו נענתה באותו היום 1.11.18, בהתאם למענה שצויין לעיל לפיו הבקשה סורבה מאחר שהעותרת אינה תושבת רצועת עזה אלא תושבת האזור. המענה נמסר בע"פ.

15. ביום 3.12.18 הוגשה עתירה לבג"ץ 8530/18 [REDACTED] נ. שר הביטחון. ביום 06.02.2019 ניתן פסק דין המוחק את העתירה בשל קיומו של סעד חלופי בדמות הגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים.

16. למען שלמות התמונה יצויין, כי בקשה נוספת מהוועדה האזרחית בעניינה של העותרת התקבלה ביום 6.12.18 ואליה צורף מסמך רפואי נוסף – המציין כי אין ממצאים חדשים מאז יום 15.8.18.

17. כמו כן, יצויין כי מבדיקה במערכות המשיבה עולה, כי האם עצמה נכנסה לישראל מאיו"ש ביום 04.11.2018, וחזרה לאיו"ש, עובדה המדגימה, כי אינה מצוייה באשפוז או במצב המצריך אשפוז.

18. ביום 11.02.2019 הוגשה העתירה דנא.

רקע כללי - כניסת תושבי רצועת עזה לישראל

19. לתושבי רצועת עזה, ככל נתין זר אחר, אין כל זכות שבדין להיכנס לישראל לכל צורך שהוא. למדינה סמכות רחבה, ושיקול דעת נרחב, לקבוע מי ייכנס לתחומה, קל וחומר כאשר מדובר בתושב שטח עוין או מדינת אויב, המצויים במצב לוחמה עם ישראל.

20. לעניין זה נפנה לאשר נקבע במסגרת פסק דינו של בית המשפט הנכבד בע"מ 4620/11 **קישאוי נ' שר הפנים** (פורסם באר"ש, 7.8.2012), כדלקמן:

"נקודת המוצא לדיון היא שכפי שמקובל בכל מדינה ריבונית, אין לזרים זכות קנויה להיכנס לתחומי מדינת ישראל. מכוח עיקרון הריבונות נתון לרשויות המדינה שיקול דעת רחב לקבוע מי יכנס לתחומה, אף ששיקול דעת זה כפוף לביקורת שיפוטית על פי עילות הביקורת הנוהגות במשפט המינהלי. כפי שנפסק לא אחת, כלל זה כוחו יפה גם באשר לבקשות להיתרי כניסה של תושבי רצועת עזה".

21. מן האמור לעיל עולה, כי לעותרות אין כל זכות שבדין, קל וחומר זכות מוקנית כלשהי, לקבלת היתר כניסה לישראל, אף לא לצורך מעבר לאיו"ש בלבד, היות שמלכתחילה אין לתושבי רצועת עזה כל זכות להיכנס לישראל.

22. יתרה מכך, מדיניות הממשלה באשר לכניסתם לישראל של תושבי רצועת עזה היא מדיניות מצמצמת ביותר. יודגש, כי בעקבות השתלטות ארגון החמאס על רצועת עזה בחודש יוני 2007, הוגדרה רצועת עזה על ידי ועדת השרים לענייני ביטחון (הקבינט), ביום 19.9.07, כ"**שטח עוין**" (החלטה ב/34 של ועדת השרים). בהמשך לכך, הוחלט כי הכניסה לישראל - ולו רק לצורך מעבר לאיו"ש - כמו גם המעבר בין האזורים שלא דרך ישראל, תוגבל למקרים הומניטאריים חריגים בלבד, בדגש על מקרים רפואיים דחופים.

23. מדיניות תנועת אנשים בין מדינת ישראל לרצועת עזה, ובתוך כך גם מדיניות הבידול, הנוגעת למעבר בין רצועת עזה לאזור יהודה והשומרון, נקבעה על בסיס שיקולים מדיניים וביטחוניים שונים. ביניהם: עליית ארגון החמאס לשלטון ברצועת עזה; פעולותיהם הבלתי פוסקות של ארגוני הטרור הפועלים ברצועת עזה נגד מדינת ישראל, אם באמצעות ירי רקטות לעבר ישראל, אם באמצעות הוצאה לפועל וביצוע של פיגועים, אם בשל ניסיונות אחרים לפגוע באזרחים וחיילים; כמו גם בשל שקידתם המתמדת של ארגוני הטרור, לפעול להקמת

שלוחות חדשות של תשתיות הטרור מעזה בתחומי איו"ש ובישראל, וכן לחיזוק התשתיות הפועלות כבר עתה באיו"ש ובמקומות אחרים.

24. הרציונאל העומד בבסיס מדיניות זו, הוא גם החשש הטמון מניצול הזיקות בין תושבי עזה לאיו"ש ולישראל לצורך קידום פעילות טרור, בין במודע (מרצון או תחת אימים וכפייה), בין בשיטוי. יודגש, כי ארגוני הטרור פועלים ללא לאות להעברת תשתיות הטרור הקיימות בעזה לתחומי איו"ש, להעברת ידע בכדי לחזק את תשתיות הטרור הקיימות, וכן להקים תשתיות טרור חדשות, בין היתר, תוך שימוש בתושבי עזה הנכנסים לאיו"ש על רקע בקשות הומניטאריות, למטרות עוינות. עם אתגר בטחוני משמעותי זה מבקשים המשיבים להתמודד, בין היתר בדרך של צמצום התנועה בין רצועת עזה לבין ישראל ובתוכה גם צמצום התנועה לאיו"ש (מדיניות הבידול).

25. לאור טעמים אלה, והאיזון בינם לבין הצרכים ההומניטאריים של התושבים, מותרת כאמור כניסתם, לא כל שכן השתקעותם, של תושבי רצועת עזה לאיו"ש, במקרים הומניטאריים חריגים בלבד.

26. מדיניות תנועת אנשים מרצועת עזה ואליה, ובתוך כך מדיניות הבידול, נבחנה ואושרה על ידי בית המשפט הנכבד פעם אחר פעם, תוך שבמקרים שהובאו לפני בית המשפט הנכבד נבחנו על-ידו הקריטריונים ההומניטאריים השונים שנקבעו במסמך "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל", בכל הנוגע למעבר בין מדינת ישראל לרצועת עזה, ובכל הנוגע למעבר בין רצועת עזה לאזור.

27. כך, לדוגמא, נפסק בגדרי בג"ץ 2088/10 המוקד להגנת הפרט נ' מפקד אזור הגדה המערבית (פורסם באר"ש, 24.5.12), אשר במסגרתו נבחנה ואושרה מדיניות הבידול באופן כללי כפי שהיא משתקפת בנוהל בדבר השתקעות תושבי רצועת עזה באזור, תוך שבית המשפט הנכבד מצא לקבוע, בין היתר, כדלקמן:

"[...] במציאות הביטחונית הקשה בה אנו חיים, ובעת שארגוני הטרור המצויים בעזה ובאיו"ש ממשיכים לפעול במרץ בניסיון לפגוע במדינת ישראל ותושביה, קיים חשש של ממש מהתרת תנועה חופשית בין האזורים, נוכח הפוטנציאל הטמון מניצול פלטרמה זאת לצורך קיום קשרים עם גורמי טרור באזורים השונים – אימונים צבאיים, גיוס, העברת מידע, פקודות וכיוצא באלה.

[...]

השיקולים הביטחוניים תפסו מקום נכבד במהלך השנים בהם שלטה ישראל ברצועת עזה ובאיו"ש כאחד, אף שאלה נתפסו אז כיחידה טריטוריאלית אחת [...]. עם סיומו של הממשל הצבאי ברצועת עזה בשנת 2005 בעקבות הליך ההתנתקות, ויותר מכך – עם השתלטות ארגון החמאס על רצועת עזה בשנת 2007 – גדל עד למאוד החשש מניצול פלטרמת המעבר בין האזורים למטרות טרור, במיוחד בהעדר שליטה אפקטיבית של ישראל ברצועה.

[...]

ואכן, וכפי שפירטו המשיבים בהרחבה בתגובתם, מדיניותם הנוכחית – שעוגנה בנוהל נשוא העתירה – נטועה עמוק במציאות המדינית-בטחונית השוררת בעת הזאת. כפי שהבהירו המשיבים, במציאות שנוצרה במיוחד מאז הושלם הליך ההתנתקות והשתלטות ארגון החמאס על הרצועה, ונוכח היות אזור רצועת עזה שטח נפרד המתוחם בגדר, מתקשים גורמי הטרור לשלח מתחומו מפגעים לעבר ישראל. עם זאת, קיימת בשטח הרצועה תשתית טרור ענפה המשקיעה מאמץ במציאת דרכים להוצאת תשתית טרור אנושית מהאזור – לישראל ולאיר"ש. הערכת גורמי הביטחון הינה כי רצועת עזה הפכה מוקד ידע בתחום הטרור ולאגירת כמויות גדולות של אמצעי לחימה מתקדמים ופיתוח יכולות צבאיות. להערכת גורמי הביטחון, לארגוני הטרור שאיפה להעתיק את הלחימה נגד ישראל לאיר"ש בכלל זה באמצעות העברת ידע, יכולות צבאיות ומומחי חבלה. לפיכך, גיוס תושבי עזה המצויים באיר"ש או מבקשים לעבור לשם, הפכה תופעה שכיחה שיש בה כדי לקדם את מטרות ארגוני הטרור. גורמי הביטחון הדגישו כי קיים איום חמור של החדרה לאיר"ש של מומחי חבלה בעלי ידע בהכנת מטענים קטלניים ויצור נשק תלול מסלול.

מציאות זו, כך המשיבים, היא העומדת ביסוד המדיניות המצמצמת שגובשה על-ידם, המתירה כאמור מעבר מעזה לאיר"ש אך במקרים חריגים והומניטריים.

[...]

המציאות הביטחונית הקשה בה אנו מצויים אינה חדשה עימנו, ונראה למרבה הצער כי תיאורם של המשיבים באשר לפוטנציאל הסיכון הטמון בהתרת מעבר חופשית בין עזה לאיר"ש אינו קלוט מן האוויר. **במצב דברים זה, ונוכח המציאות הנוכחית, נראה כי לכל ברור, שלא ניתן לאפשר מעבר חופשי כבקשת העותרים בין שטחי עזה לאיר"ש, וכי גיבושה של מדיניות מצמצמת בהקשר זה מתיישב עם חובות המשיבים לשמירה על בטחון ישראל והאזור.** במצב דברים זה, לא מצאנו גם אנחנו כי נפל פגם של חוסר סבירות בעצם גיבושה של מדיניות מצמצמת בהתרת מעבר בין שטחי עזה ואיר"ש."

כן ראו את שנקבע במסגרת בג"ץ 1892/10 אבו סרדאנה נ' המפקד הצבאי לאיר"ש (פורסם באר"ש, 11.8.10):

"כאמור, הרשות המוסמכת החליטה כי בנסיבות דהיום אין להתיר מעבר, אפילו של בני משפחה, אלא במקרים חריגים שעניינם של העותרים אינו בא בגדרם. על רקע המציאות הבטחונית הקיימת, והמתוחות הרבה ברצועת עזה בפרט, נראה כי החלטת המשיבים שלא להעתיק לבקשת העותרים הינה החלטה סבירה, אשר לא קמה עילה להתערבותנו בה. מדיניות זו נסמכת על החלטת ממשלה בדבר מגבלות שונות על הרצועה ועל התנועה ממנה ואליה. החלטה זו כבר עמדה לביקורת שיפוטית בפני בית משפט זה, ולא נמצאה עילה להתערב בה." [...]

28. עוד ראו לעניין זה, בין רבים: בג"ץ 5829/09 מנצור נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית (פורסם באר"ש, 30.7.09); בג"ץ 8731/09 עזאם נ' מפקד איזור הגדה המערבית (פורסם באר"ש, 9.12.09); עניין חמדאן; בג"ץ 1912/12 אקרע נ' המפקד הצבאי, (פורסם באר"ש, 6.6.12; להלן: "עניין אקרע"); עניין עזאת; בג"ץ 2486/14 מצרי נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 7.4.17).

השתקעות תושבי האזור ברצועת עזה - נוהל השתקעות

29. כאמור, מדיניות המשיבים, אשר אושרה פעם אחר פעם על-ידי בית המשפט הנכבד, מציבה כלל, לפיו כניסת תושבי רצועת עזה לישראל, לרבות לשם מעבר לשטחי האזור, אינה מותרת. עם זאת, לצד הכלל, וחרף היעדר זכות מוקנית לכך, קבעו המשיבים גם חריגים, בעיקר תוך התחשבות, במידת האפשר, ברווחתם של תושבי רצועת עזה, והכל בשים לב למדיניות האמורה. בהתאם לכך, וכפי שנקבע במסגרת החלטה ב/34 של ועדת השרים, המעבר בין עזה לאזור (ובכלל זאת משם לחו"ל) מתאפשר בהתקיימם של טעמים הומניטאריים חריגים, בדגש על מקרים רפואיים דחופים.

30. עוד קבעו המשיבים, בהתאם למדיניות זו, מספר עילות להתרת מעברם של תושבי האזור לרצועת עזה, ובה, עילה שעניינה "יציאה לצורך השתקעות ברצועה והעתקת מרכז חייו של התושב אליה", כאמור במסמך סטטוס הרשאות (בסעיף 1.ב.3). התרת מעברם של תושבי האזור כאמור מוסדרת ב"נוהל השתקעות תושב איו"ש ברצועת עזה (רצ"ע)" המפורסם באתר המשיבים. זאת, שכן לא ניתן יהיה לשמור על מדיניות הבידול בין האזורים, וכן על המדיניות הכללית ביחס לתושבי רצועת עזה, ללא הסדרה פרטנית של השתקעות תושבי האזור ברצועת עזה.

העתק נוהל השתקעות תושב איו"ש ברצועת עזה (רצ"ע) מצורף ומסומן מש/3.

31. כאמור בנוהל, הנחת היסוד היא שתושב האזור רשאי להגיש בקשה להשתקעות קבע ברצועת עזה לכל צורך שנחשב הומניטארי, כאשר בדרך כלל מדובר באיחוד משפחה. כן קובע הנוהל, כי ככלל, מעבר חד פעמי לא ניתן למניעה בהיעדר רקע ביטחוני קונקרטי.

32. עוד יצוין, כי כפי שגם נקבע בנוהל, מאחר שכאמור לעיל, השתקעות תושבי רצועת עזה באזור מתאפשרת במקרים חריגים ביותר (בהתאם לנוהל השתקעות תושבי איו"ש ברצועת עזה), הרי שקיים צורך לאפשר את קיום התא המשפחתי במקרים הומניטאריים ברצועת עזה, ובקשות להשתקעות בעזה נבחנות על פי רוב בחיוב, בהיעדר טעם מיוחד המצדיק לסטות מכך.

33. על פי הנוהל הקיים היום, על המבקשים לפנות בבקשה להשתקעות ברצועת עזה דרך הקישור הפלסטיני באזור מגוריהם או דרך המשרד לעניינים אזרחיים, או לחלופין – אם הינם מתגוררים בפועל ברצועת עזה מעל לשנתיים ברציפות – עליהם להגיש את הבקשה דרך הוועדה האזרחית הפלסטינית ברצועת עזה. במסגרת הבקשה, נדרשים המבקשים לחתום על הצהרה נלווית, לפיה בכוונתם להעתיק, באופן קבע, את מרכז חייהם לרצועת עזה, כך שתחול עליהם מדיניות המעברים החלה על תושבים שמרכז חייהם מצוי ברצועת עזה, קרי, מדיניות

בידול שפורטה לעיל, לפיה, בין היתר, מותרת כניסתם של תושבי רצועת עזה לאיו"ש, במקרים הומניטאריים חריגים בלבד.

34. כך נכתב בהצהרה, עליה נדרשים לחתום מי שמעוניינים להסדיר את מעמדם ברצועת עזה (המצורפת כנספח לנוהל):

"הריני להודיעך כי בקשתך להיתר מעבר מאזור יהודה והשומרון לרצועת עזה אושרה על רקע הצהרתך כי בכוונתך להעתיק, אופן קבע, את מרכז חיך לרצועת עזה.
נבקש להודיעך כי על פי המדיניות הנוהגת כיום, כניסת תושבים, שמרכז חייהם מצוי ברצועת עזה, לאזור יהודה והשומרון מותרת אך ורק במקרים הומניטאריים וחריגים.
נדגיש, כי ככל שתבקש לשוב לאזור יהודה והשומרון, דרך שטחי מדינת ישראל, יהא עליך להגיש בקשה מנומקת לוועדה האזרחית הפלסטינית. ככל שהבקשה תועבר לצד הישראלי, היא תבחן בהתאם למדיניות באותה העת".

35. יצוין, כי לאחר חתימה על הצהרה כאמור, ההצהרה נרשמת במערכות המשיבים, ובהמשך לכך ההתייחסות למי שהצהיר כאמור (בין אם עשה זאת בדרך של חתימה על ההצהרה עצמה ובין אם בדרך של קבלת התחייבות של עמותת גישה לפיה נציגיה הבהירו למבקשים את תוכן ההצהרה והוא מקובל עליהם), היא כאל תושב רצועת עזה, ובהתאם למדיניות המעברים החלה על תושבי רצועת עזה.

36. עוד יצוין, כי הגשת בקשה במסגרת הנוהל אינה קובעת שינוי מען של המבקש, ושינוי מען כאמור נעשה אל מול גורמי מרשם האוכלוסין הפלסטיני.

37. נוסף, כי מדיניות ההחלטה על הנוהל החלה בסמוך לאחר כניסתה לתוקף של החלטה ב/34 של ועדת השרים משנת 2007, בהתאם להחלטת המדיניות הביטחונית המיישמת את ההחלטה.

עניינה של העותרת

38. במקרה שלפנינו, בקשתה של העותרת לצאת מרצועת עזה לביקור חולה סורבה, מאחר שהעותרת רשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושבת האזור ובקשתה הוגשה בהתאם לנוהל ולקריטריונים המתייחסים לתושבי רצועת עזה. בהיותה תושבת האזור, על העותרת להגיש בקשה לחזור לאזור באופן חד כיווני. אולם, ככל שבכוונתה של העותרת לחזור לרצועת עזה לאחר הביקור ולהשתקע שם, כפי שעולה מהעתירה, עליה להגיש בקשה לפי נוהל ההשתקעות כאמור לעיל, וזאת בהתאם למדיניות המשיבים אשר אינה מתירה מעבר חופשי של תושבי האזור לרצועת עזה ומחוצה לה, ואשר אושרה פעמים רבות על-ידי בית המשפט הנכבד.

39. יודגש כי העותרת לא מיצתה, ואף לא החלה את ההליכים בעניין זה.

40. לאור האמור לעיל, המשיבים יטענו כי אין כל פגם בדרישה לפיה מי שמעוניינים להיכנס לרצועת עזה ולהשתקע בה, יסדירו את מעמדם בדרך המלך הקבועה בנוהל, והיא הגשת בקשה בהתאם לנוהל שנקבע לכך, התואם את מדיניות המשיבים בדבר מעבר של תושבי האזור לרצועת עזה ומחוצה לה כאמור לעיל.
41. העותרת שבה וטוענת כי אין מחלוקת שבקשתה של העותרת לביקור אמה החולה היא בקשה העומדת בקריטריונים שפרסמו המשיבים לתנועת תושבי עזה מחוץ לרצועה. אלא שכפי שצוין לעיל, העותרת היא תושבת איו"ש ולכן אינה רשאית להגיש בקשה על פי הקריטריונים הקבועים לתושבי עזה. על העותרת להגיש בקשה לשוב לרצועת עזה במסגרת הקריטריונים החלים על תושבי איו"ש.
42. לחלופין, על העותרת להגיש בקשה להסדיר את השתקעותה ברצועת עזה ולאחר שתיבחן בקשתה להשתקעות, תוכל להגיש בקשה בהתאם לקריטריונים החלים על תושבי רצועת עזה. יודגש כי כפי שעולה מהעתירה, העותרת מתגוררת בפועל ברצועת עזה משנת 2003 אך מסרבת למצות את ההליכים הדרושים להשתקעות ברצועת עזה.
43. הנה אם כן, בקשתה של העותרת, כי עניינה יבחן לפי הקריטריונים החלים על תושבי רצועת עזה לצד המשך החזקתה ומימושה את התושבות שלה באזור, עומדת בניגוד למדיניות הבידול בין רצועת עזה לאזור, אשר פורטה בהרחבה לעיל.
44. הרבה למעלה מן הצורך, ומבלי לגרוע מהאמור לעיל, יצויין כי במסמך הרפואי שצורף לבקשת העותרת אין בכדי להעיד על אשפוז ממושך או סכנה לחיי אימה של העותרת. לפיכך, דומה כי בקשתה של העותרת אף אינה עומדת בקריטריונים אשר נקבעו לצורך מתן היתר לביקור חולה כפי שביקשה העותרת עצמה בנסיבות דן.
45. מתן הסעד המבוקש, משמעותו יצירת חריג נוסף וחדש שאינו קיים כלל בקריטריונים, בניגוד למדיניות המשיבים הקיימת אשר נקבעת משיקולים ביטחוניים ומדיניים על ידי הגורמים המקצועיים באישור הדרגים הממונים, בעקבות הערכת מצב הנערכת מעת לעת, כאשר לא הוצגו טעמים המצדיקים התערבות בשיקול הדעת המסור בדין לרשויות האמונות על הכניסה מרצועת עזה לישראל, תוך הגדלת כמות הכניסות מרצועת עזה והשהייה של תושביה בישראל ובאזור, על כל המשתמע מכך. בשים לב לכלל האמור, המשיבים יטענו כי אין כל מקום להתערבות במדיניות הרגישה האמורה, הנסמכת על היבטים מדיניים-ביטחוניים מובהקים, אשר כאמור לעיל, אושרה על-ידי בית המשפט הנכבד פעמים רבות.
46. דומה בעינינו, כי יצירת חריגים וקריטריונים נוספים, לרווחתם של תושבי רצועת עזה, מובילים לתנועה הופכית, של הגשת עתירות דווקא בשל עצם קיומם של אלו, תוך טענות ודרישות להרחבת החריגים, על אף שאלו, כאמור, ניתנים כפריבילגיה בלבד. דומה אפוא, כי

דברי כב' המשנה לנשיא (כתוארה אז) נאור, בעניין עזאת, מתבררים כיפים עד מאד לנסיבות עניינו. וכך נקבע שם:

4. מבקשת אני גם לחזור באוזני העותרות ובאוזני עותרים ציבוריים אחרים על דברים שאמרתי באולם בית המשפט: לצערי, כל "חריגה" (ומהותה של ועדת חריגים היא שהיא מאפשרת חריגות), לרבות חריגה בהמלצת בית משפט זה המתקבלת על ידי המשיבים – גורת בעתירות אחרות טענת הפליה. לטענת ההפליה קשה להשיב כשמדובר באנשים בעלי נתונים דומים כמו, למשל, סטודנטים. על כן, פרט למקרים בהם הנימוק ההומניטארי הוא טיפול רפואי חיוני, לא הייתי מחייבת את המשיבים ליצור חריגים, או ליצור מנגנון לקביעת חריגים. אכן, יש לעתים היתרים שהמדינה נותנת הנובעים ממדיניות בענייני מסחר, ייצוא חקלאי וכל כיוצא באלה. בכך לדעתי לא ניתן לראות סטייה של המשיבים ממדיניותם לאורך השנים. מותר למדינה לאפשר כניסת אנשים כדי להגשים יעדים שהיא מעוניינת מסיבה זו או אחרת באותו שלב לקדם – אך אין היא חייבת לעשות כן; ואין מקום שבית המשפט יכפה זאת עליה הר כגיגית".

47. לאור כלל האמור לעיל, המשיבים יטענו כי ההחלטה לסרב את בקשתה של העותרת, תושבת האזור, אשר הוגשה במסגרת הקריטריונים החלים על תושבי רצועת עזה – היא החלטה סבירה בנסיבות העניין. לפיכך, המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות הן על הסף והן לגופה, תוך חיוב העותרים בהוצאות.

היום,

מגיד בוטרוס, עו"ד
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

